

Stockholm 2022-01-31
Diarienummer S2021/06163

Till
Socialdepartementet

Angående remiss
**Riksintressen i hälso-och sjukvården – stärkt styrning för hållbar vårdinfrastruktur
SOU 2021:71**

Sveriges Tandhygienister, STHF, tackar för möjligheten att lämna synpunkter på förslaget. Sveriges Tandhygienistförening är en partipolitiskt obunden förening som organiserar landets tandhygienister, offentligt och privat anställda samt egna företagare. STHF har cirka 3500 medlemmar och är en del av SRAT, som är ett medlemsförbund i Saco.

STHF lämnar synpunkter på utredningens förslag som särskilt berör tandvård och munhälsa.

Allmänt:

STHF önskar betona vikten av att inkludera den potential som förebyggande insatser kan göra för hälsan. Att samhället ska erbjuda en kunskapsbaserad god vård är självklart, samtidigt måste strukturer för att stärka och sprida kunskapen om egenvård och förebyggande åtgärder byggas in i den fysiska miljön så att den når individer och grupper i befolkningen. Tandhygienister möter större delen av befolkningen regelbundet och arbetar både hälsofrämjande och förebyggande med munhälsa samt behandlar kariessjukdom och tandlossningssjukdomar hos både barn, ungdomar och vuxna. STHF ser en stor potential i att stärka samverkan mellan tandvård, hälso- och sjukvård, skola och omsorg samt socialtjänst för befolkningens bästa.

STHF menar att kompetensförsörjningen är tydligt kopplad till hur framgångsrika vi kan bli i ambitionen att ge en kunskapsbaserad god och säker vård samt effektiva förebyggande insatser. Det råder generell brist på hälso- sjuk- och tandvårdens yrkesgrupper vilket också kräver stora satsningar och överväganden. Till detta kommer att medel för forskning tillgängliggörs och att den forskning som bedrivs också får resurser att implementeras i verksamheterna.

Sveriges Tandhygienistförening, STHF

Postadress

c/o SRAT
Box 1419
111 84 STOCKHOLM

Besöksadress

Malmskillnadsgatan 48, 5 tr
Organisationsnummer
802008-9812

Telefon

08-442 44 60
Telefax
08-442 44 80

E-post

info@tandhygienistforening.se
Hemsida
www.tandhygienistforening.se

Bankgiro

5845-1477

11.1 Fyra förslag för en nationell vårdinfrastruktur

- *Stärkt statlig styrning genom definierade riksintressen på hälso- och sjukvårdsområdet som ska beaktas vid regionala och kommunala beslut som påverkar vårdinfrastruktur.*

STHF önskar betona att tandvård och generella munhälsoinsatser organiseras i såväl offentlig som privat regi och bedrivs i grunden utifrån andra ekonomiska förutsättningar än övrig hälso- och sjukvård. Det allmänna statliga tandvårdsstödet ser likadant ut för alla vårdgivare och fri prissättning råder. De regionala regelverken kan skilja sig åt i flera avseenden mellan regionerna. Något som kan innebära ojämlika förutsättningar för både vårdgivare och patienter. STHF menar att när nya strukturer planeras är det viktigt att beakta och integrera munhälsans roll också för allmänhälsa, omvårdnad och livskvalitet. Det gemensamma arbetet med att analysera behov och strukturer bör givetvis inkludera tandvården.

En patientcentrerad god och nära vård kräver en tydlig samordning mellan kommuner, regioner, hälso- och sjukvård och tandvård. En grundläggande begränsning är troligen bristen på en samlad lagstiftning liksom det kommunala och regionala självstyret.

Goda avsikter fastnar många gånger i dessa begränsningar. STHF anser att det finns ett behov av förtydligande om samverkan mellan tandvården och hälso- och sjukvården även när det kommer till den fysiska miljön. STHF efterlyser en tydligare lagstiftning med skyldighet att samverka och samordna på flera arenor, där tandvården, både den privata och offentliga, bör ingå som en viktig del i samverkansstrukturerna.

- *Reglering av interregional samverkan i utveckling av standarder på vårdbyggnadsområdet.*
- *Systematisk erfarenhetsuppbyggnad och en sammanhållen fastighetsstruktur genom ett statligt ägt bolag för vårdfastigheter, eventuellt med regionalt deläggande.*
- *Ökat statligt stöd till forskning inom området vårdinfrastruktur.*

11.2 En reglering om riksintressen på hälso- och sjukvårdsområdet

- *En lag om riksintressen på hälso- och sjukvårdsområdet införs. Regioner och kommuner ska i beslut som påverkar hälso- och sjukvårdens infrastruktur beakta riksintressena.*
- *Regeringen bemyndigas att besluta om på vilka områden det finns riksintressen. Ett antal statliga myndigheter utses med uppdrag att precisera riksintressena på hälso- och sjukvårdsområdet. Representanter för patienter och professioner ska involveras. Se kommentar under nästa punkt.*

Sveriges Tandhygienistförening, STHF

Postadress

c/o SRAT
Box 1419
111 84 STOCKHOLM

Besöksadress

Malmkillnadsgatan 48, 5 tr
Organisationsnummer
802008-9812

Telefon

08-442 44 60

Telefax

08-442 44 80

E-post

info@tandhygienistforening.se

Hemsida

www.tandhygienistforening.se

Bankgiro

5845-1477

- *Socialstyrelsen tilldelas ett samordnande ansvar för riksintressena på hälso- och sjukvårdsområdet.*
STHF delar utredningens förslag om regeringens bemyndigande och att Socialstyrelsen tilldelas ett samordnande ansvar. STHF önskar dock poängtera behovet av att Socialstyrelsen, och andra berörda myndigheter, tilldelas resurser så att relevant kunskap finns tillgänglig på myndigheterna. Exempelvis ser vi behov av att legitimerade yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården finns representerade på Socialstyrelsen, antingen permanent eller som resurs i frågor som berör professionen. STHFs erfarenhet är att tandvården och inte minst tandhygienister ofta ”glöms bort” när hälso- och sjukvård diskuteras och planeras. Att bli representerad av en närliggande professionsföreträdare är inte korrekt och inte i linje med behovet av ett helhetsperspektiv. Att även patienter involveras på ett mer strukturerat vis skulle också det gynna processer, vårdinfrastruktur och en patientcentrerad vård.
- *En tillsynsmyndighet granskar att riksintressena beaktas av regionerna och kommunerna. Om riksintressena inte beaktas i tillräcklig grad ska tillsynsmyndigheten upphäva det regionala eller kommunala beslutet eller förelägga regionen eller kommunen att vidta lämpliga åtgärder.*
- *En genomförandekommitté tillsätts med uppdrag att precisera de förslag och åtgärder som behövs för att regleringen ska kunna genomföras.*

I första hand inom:

- Beredskap

STHF ser en stor och viktig potential för tandvården att ha beredskap i både lokaler och kompetens att kunna ställa om och anpassa verksamheten till samhällets behov. Det kan exempelvis handla om vaccinering eller upplåtande av lokaler.

- Kompetensförsörjning

STHF ser ett stort behov av en kraftsamling för att upprätthålla och säkerställa kvaliteten inom hälso-sjuk och tandvård. Den utredning från UKÄ 2019 som redovisas i utredningen känns daterad och motsvarar inte de behov som finns inom tandvården. Det råder brist på legitimerade tandhygienister och tandläkare och behovet av kontinuerlig kompetensutveckling är stor. SCBs arbetsmarknadsbarometer från 2020 ger en mer relevant bild av situationen.

- Nationella reformer (i första hand nära vård och högspecialiserad vård)

- Forskning och utbildning

Inom tandvårdens utbildningar av legitimerad personal (tandhygienister och tandläkare) samt inom specialistutbildningarna råder en stor brist på forskarutbildade, adjunkter, lektorer och specialister. Behovet av definierade krav på VFU-platser är ett grundläggande behov för att säkerställa kompetensförsörjningen. De ekonomiska förutsättningarna för lärosäten och enskilda att bedriva utbildning och forskning måste också de säkerställas.

Sveriges Tandhygienistförening, STHF

Postadress

c/o SRAT
Box 1419
111 84 STOCKHOLM

Besöksadress

Malmkillnadsgatan 48, 5 tr
Organisationsnummer
802008-9812

Telefon

08-442 44 60

Telefax

08-442 44 80

E-post

info@tandhygienistforening.se

Hemsida

www.tandhygienistforening.se

Bankgiro

5845-1477

Till detta kommer behovet av att inte minst de kliniska och patientnära områdena beforskas, detta för att främja och utveckla nationella riktlinjer som bidrar till att bästa tillgängliga kunskap blir effektiv, gagnar patienten och att de gemensamma resurserna används effektivt. STHF efterlyser en tydlig målformulering för att stärka forskning och kompetensutveckling på högskolor och universitet som bedriver tandvårdsutbildning. Att säkerställa lärarkompetensen på lärosätena är en förutsättning för en fortsatt högkvalitativ och evidensbaserad utveckling av tandvård och munhälsoarbete och för intresset att utbilda och fortbilda sig inom odontologi och oral hälsa.

- Digital infrastruktur

STHF delar beskrivningen av behovet av en kraftfull satsning på en digital infrastruktur som kan klara betydligt fler tjänster än idag. Exempelvis behoven av säkra digitala vårdmöten, AI-baserad diagnostik och en trygg och patientsäker receptförskrivning. De digitala infrastrukturerna för hälso- och sjukvård, omvårdnad och tandvård behöver vara kompatibla med varandra för en säkrare kommunikation när skilda professioner / vårdgivare samverkar runt samma patient.

För Sveriges Tandhygienistförening

Yvonne Nyblom, ordförande
yvonne.nyblom@tandhygienistforening.se

Sveriges Tandhygienistförening, STHF

Postadress

c/o SRAT
Box 1419
111 84 STOCKHOLM

Besöksadress

Malmskillnadsgatan 48, 5 tr
Organisationsnummer
802008-9812

Telefon

08-442 44 60

Telefax

08-442 44 80

E-post

info@tandhygienistforening.se

Hemsida

www.tandhygienistforening.se

Bankgiro

5845-1477